

A (hideg?)háború ügynökei

Az országok külpolitikájának régóta fontos segítői a titkosszolgálatok. Dwight D. Eisenhower elnök igyekezett elkerülni a hagyományos fegyveres erők alkalmazását, ezért a Központi Hírszerző Ügynökség (Central Intelligence Agency, a CIA) lett az amerikai külföldi beavatkozás fő eszköze. Ezek a szolgálatok titkos műveleteket hajtottak végre, viszonylag kis költségvetéssel dolgoztak, segítettek a kommunistabarát kormányokat megbuktatni Iránban (1953) és Guatemalában (1954), de sikertelenül próbálkoztak ezzel Indonéziában (1958). Segítettek nyugatbarát kormányokat beiktatni Egyiptomban (1954) és Laoszban (1959) is, 1960-ban pedig Fidel Castrót tervezték megdönteni és meggyilkolni, de ezt végül nem hajtották végre.

Eisenhower 1956-ban David K. E. Bruce és Robert A. Lovett személyében két tapasztalt amerikai külpolitikust kért fel, hogy írják meg véleményüket a CIA működéséről. A Bruce-Lovett jelentést mindmáig nem sikerült megtalálni, de két fontos könyv is említi: Arthur M. Schlesinger Robert Kennedyről szóló műve, valamint a Peter Grose-nak Allen Dullesről írt életrajza (lásd: https://en.wikipedia.org/wiki/Official_reports_by_the_U.S._Government_on_the_CIA).

A jelentés bírálta a CIA-nak a harmadik világban elkövetett „királycsinálásait”, és kifogásolta, hogy „a CIA csordájának képviselői” idegen politikai intrikákat lovagolnak meg a Szovjetunióra irányuló kemény hírszerzés rovására.

A David Bruce bátor stílusában készült 56-os jelentés elítélte az okos, magas képesítésű fiatalembereknek („akiknek állandóan csinálniuk kellett valamit, hogy igazolják létük értelmét”) a más nemzetek belügyeibe való növekvő beavatkozását. Ezek a szorgalmas, pénzes és kiváltságos helyzetű emberek a CIA-nál kedvelik „királycsináló” lehetőségeiket, hiszen a cselszövés magával ragadó, jelentős önelégültségük a néha tapssal kísért „siker”-ből származik. „Sikertelenség” esetén nem éri őket vád, és az egész ügy sokkal egyszerűbb, mint a Szovjetunióról való rejtett hírszerzés a szokásos CIA módszerekkel. Bruce és Lovett nem bukkantak semmilyen megbízható rendszerre, mely ellenőrizhetné ezt a tevékenységet. „Természetesen mindig ott van a beszámolóban az előkelő származású kettős szándék: 'megbuktatni a szovjeteket', másokat pedig 'nyugatbarát' irányultságúnak megtartani. Ilyen feltételek mellett szinte bármely (titkos) akció igazolt vagy az lehet... Amint valamely gondolat megszületik, bármely terv végső jóváhagyása a műveleteket koordináló testület (az OCB - Operations Coordinating Board) belső csoportjával elfogyasztott informális löncs alatt formálisan megtörténhet.” Ennek egyik következménye az volt, hogy „senki más nem tudja, mi történik, csak azok, akik a CIA mindennapos műveleteiben közvetlenül érdekeltek.” A bolygónkon nyüzsgő „CIA-képviselők csordája” révén a CIA rejtett akciói jelentős, csaknem egyoldalú befolyást gyakorolnak a külpolitika aktuális alakulására, ami a helyi amerikai nagykövet számára néha teljesen ismeretlen marad.

Végül a titkos műveletek és következményeik ellenőrzésével kapcsolatban Bruce és Lovett felvetették: Ha valaki valahol tartósan a kormányunk egy mérvadó helyén van, és a tevékenység hosszú távú bölcsességével számol, miközben valójában eltér a nemzetközi „arany szabálytól”, nem nagy mértékben felelős-e a világ számos országában felkavart mai zűrzavarért és az előidézett kételyekért?... Hol fogunk holnap tartani? „Bruce nagyon nyugtalan volt” – mondta Lovett 1961-ben a kubai helyzetet vizsgáló testületnek. „Ő abból a szempontból közelítette meg a kérdést, hogy 'miféle jogunk van nekünk arra, hogy más országokba betolakodva megvásároljuk azok újságait, és pénzt adjunk az ellenzéki pártoknak, vagy támogassuk egy, két vagy három hivatalának valamely jelöltjét?' Ő úgy érezte, hogy ez egy baráti ország dolgaiba való felháborító beavatkozás.”

A CIA is szeretne volna több részletét látni ennek a jelentésnek, de 1995-ben az ügynökség történeti részlegének személyzete nem találta meg a másolatát.

Egyáltalán nem kizárt, hogy Amerika politikai érdekeit sértették ennek a jelentésnek a CIA tevékenységét, az ország külpolitikai módszereit jellemző őszinte megfogalmazásai, ezért kellett eltűnnie.

Az Amerikai Egyesült Államok jelenleg a világ legerősebb nagyhatalma, amely a Szovjetunió szétesése óta mind nagyobb gazdasági és katonai dominanciára tör. Egyelőre ő az a „mintaállam”, amely azon igyekszik, hogy követendő példaként szerepeljen az országoknak a globalizáció során

kialakuló koordinált együtteseinek számára. A minden ember egyenlőségének állítására épülő, általuk vallott elméleti kijelentések a társadalmi szerkezetekből ki akarják iktatni a nemzeti államot, amely – normális működése esetén – lehetőséget adna mind a számszerű többségben levők, mind pedig a kisebbségek számára a történelem során kialakult kollektív sajátosságainak és értékeiknek a megőrzésére. Mindez ütközik a pénzügyi körök törekvéseivel, akik szerint az emberek eltérő sajátosságainak a léte ellenkezik azzal a törekvéssel, hogy az anyagi hasznot hozó gazdasági lehetőségek korlátok és akadályok nélkül szolgálják további gazdagodásukat. Ezért homogenizálni igyekeznek azt is, ami a társadalomban nem egyenértékűsíthető: az emberek gondolkodását és magatartását is. Aki nem idomul ehhez a magatartáshoz, az demokráciaellenes, idegengyűlölő, vagy éppen náci, és kerékkötője a „szabad emberi fejlődésnek”.

A kissé egyoldalú felfogás értelmében Amerika a szabadság oldalán állt mindig, katonái ezért áldozták életüket. Bombatámadásai következtében nemes célokért pusztultak az ellenséges, vagy annak nyilvánított országok civil lakosainak milliói is. Kivételt képeztek '56-ban (az említett szakértői jelentés évében) a magyarok, akiknek szabadságharcában segítséget ígértek, rádióadásokban buzdították őket a harcra, titokban azonban közölték Hruscsovval, hogy nyugodt lehet, nekik nincs érdekelttségük a Kárpát-medencében.

Az ezt követő korszakban az Egyesült Államok az utóbbi időkig a következő tizenhét háborúba keveredett bele (lásd „Az Egyesült Államok háborúinak listája” a világhálón):

- a libanoni válság (1958),
- a Disznó-öbölbeli invázió (Kuba, 1961),
- a dominikai polgárháború (1965-1966),
- a vietnami háború (1965-1973),
- a második shabai háború (1978),
- a libanoni békefenntartók harcai (1982-1984),
- Grenada amerikai megszállása (1983),
- Panama amerikai megszállása (1989-1990),
- az öbölháború (1990-1991),
- a szomáliai polgárháború (1992-1995),
- Haiti megszállása (1994-1995),
- a boszniai háború (1994-1995),
- a koszovói háború (1998-1999),
- az afganisztáni háború (2001-2014),
- az iraki háború (2003-2011),
- az Ocean-Shield hadművelet (2009-),
- a líbiai intervenció (2011),
- az Iszlám Állam elleni háború (2014-).

Évezredünk elején az amerikai politika kemény fordulatot vett. Már készen voltak az afganisztáni háború tervei, talán néhány azt követője is, ezért megszervezték a New Yorki toronyépületek lerombolását, hogy George W. Bush elnök meghirdethesse a világ arab országaira irányuló terrorellenes háborút, és korlátozhatta a polgári jogokat saját országában. (Az igazság megismeréséhez érdemes elolvasni Andreas von Bülow „A CIA és szeptember 12-e. Nemzetközi terrorizmus és a titkosszolgálatok szerepe” című könyvét, amely az Ellensúly Könyvek kiadásában 2004-ben magyarul is megjelent.)

Az iraki háború és a líbiai intervenció e két ország vezetőinek azon törekvése miatt tört ki, hogy a dollárnak a kőolaj-kereskedelemben egyedülálló szerepét megszüntesse, vagyis olajat euróért, illetve egy frissen létrehozandó arany fedezetű pénzért is lehessen vásárolni. Ezzel megfoszthatták volna az Egyesült Államokat attól a lehetőségtől, hogy korlátlan mennyiségű fedezetlen dollár nyomásával szinte ingyen a világ gazdaság éllovasa maradjon.

Az itt felsorolt háborúkon kívül az Egyesült Államok titkosszolgálatának közvetítésével még több ország belső konfliktusait „intézte el”, ahol az illető országon belüli ellenzékét anyagi támogatással (és valószínűleg különféle ígéretekkel) mozgósította. Ilyenkor Amerika közvetlen katonai beavatkozása nélküli belső konfliktusok hatására változtak meg az illető ország belpolitikai viszonyai, valahogy a beavatkozás olyan módszereivel, melyek ellen David Bruce az Eisenhower megbízásából létrejött 1956-os jelentésükben felháborodottan nyilatkozott.

Irak, Szíria, és Líbia kivételével – ahol amerikai részvétellel háború folyt (Szíriában ez még tart) 13 országban (Tunézia, Algéria, Jordánia, Mauritánia, Szudán, Omán, Jemen, Szaúd-Arábia, Egyiptom, Marokkó, Bahrein, Dzsibuti, valamint Irán Huzesztán tartományában) az „arab tavasz” „forradalmi” eseményei zajlottak. Kétségtelen, hogy ezek létrejöttében az Amerikai Egyesült Államok titkosszolgálatának és uralkodó köreinek jelentős szerepe volt.

Mint ismeretes, a legjelentősebb konfliktus ma Ukrajnában és a vele kapcsolatos nemzetközi térben zajlik. Az ország a Szovjetunió felbomlásakor (1991. augusztus 24-én) lett független, és azóta náluk is többpártrendszer van.

A Gorbacsov és Reagan között létrejött egyezmény értelmében Ukrajna nem csatlakozik a nyugati szervezetekhez, hanem semleges zóna marad köztük és Oroszország között. Ehhez kapcsolható Ukrajna választott elnökének, Viktor Janukovicsnak 2013 novemberi döntése, hogy nem írja alá országának az Európai Unióval való társulási szerződését. Emiatt Kijevben véres lázadás tört ki, amelyet kétségtelenül amerikai ügynökök is szítottak, és Soros György segítségével pénzzel is elláttak.

A lázadást megelőzően az Ukrajnában beszélt nyelvek hivatalos használatát is engedélyezték. Miután Janukovicsot az ukrán parlament 2014 februárjában megfosztotta tisztségétől, az ukrántól eltérő nyelvek hivatalos használatát betiltották, noha a Krím félszigeten, Dnyetropetrovszk, Donyeck, Zaporozsje, Luganszk, Nyikolajev, Ogyessza és Harkov régiójában otthon a lakosság 43-96 százaléka oroszul beszél. Amíg a Szovjetunió megvolt, mi, magyarok voltunk Európában a legnagyobb országunkon kívül élő kisebbség. Ma ezt az oroszok mondhatják el, akik mintegy tizennégy millióan vannak Ukrajnában,

Nem véletlenül kerültek oda. Mint a mellékelt térkép mutatja (a színeket a Kapu kedvéért töröltem, de a különböző időpontokban Ukrajnához csatolt részek így is könnyen követhetők), a Krím félszigetet Hruscsov (aki maga is ukrán volt) adományozta nekik 1954-ben, a keleti és déli részeket Lenintől kapták 1922-ben. Nekünk, magyaroknak a Kárpátalja fontos; ez a Sztálin adományának bal alsó részén van, és 1945-ben került hozzájuk. Egyébként soha nem tartozott Ukrajnához. Lakosainak többsége ruszin, akik II. Rákóczi Ferenc támogatói voltak az 1703-1711-es felkelés idején. A magyarok a terület déli határa mentén élnek.

Territories annexed to Ukraine...

2014. március 16-án Krím függetlenségéről népszavazás volt a Krími Autonóm Köztársaság és Szevasztopol területi jogú város területén, és túlnyomó többséggel megszavazta azt. Orosz csapatok

vonultak a félszigetre. Putyin elnök kijelentette, hogy az orosz ajkúak védelme a fő cél, bár nyilvánvalóan nem lett volna lehetetlen, hogy a NATO taggá vált Ukrajna révén Oroszország elveszíti Fekete-tengeri támaszpontját.

Kelet-Ukrajnában két régió kiáltotta ki a függetlenségét, és megtartotta saját népszavazását. A többség ott is az önrendelkezést választotta.

Krím népszavazással történt visszavételét elítélte az Európai Unió, az ENSZ közgyűlése törvénytelennek minősítette. Elítélte az Amerikai Egyesült Államok képviselőháza is. Az erre vonatkozó szöveget a világhálón nem sikerült megtalálnom magyarul, ezért angolról lefordítottam. Csak a képviselőházi döntés szövegét másolom ide, ebben közvetve benne vannak a vádak is.

”Az Amerikai Egyesült Államok Képviselőházának határozata:

1. erőteljesen támogatja Porosenkonak és az ukrainai népnek azt a törekvését, hogy országukban tartós békét hozzanak létre, amely magába foglalja az orosz erőknek, Ukrajna területéről való teljes visszavonását, Ukrajna határainak teljes ellenőrzését, a kelet-Ukrajnában lévő szeparatista és a katonai jellegű erőknek a lefegyverzését, egy olyan politika elfogadását, amely csökkenti azt a lehetőséget, hogy az Oroszországi Föderáció az energiaexport és a kereskedelem korlátozását gazdasági és politikai nyomás céljaira fegyverként használja, és szűnjön meg az Oroszországi Föderáció Ukrajna belügyeibe történő beavatkozása;
2. elismeri Ukrajna, Georgia /*oroszul: Grúzia*/, Moldávia és minden más állam jogát, hogy szuverén jogaikat a nemzetközileg elismert határaikon belül külső beavatkozás nélkül gyakorolják, és külpolitikájukat népeik legjobb felismert érdekeivel összhangban irányítsák;
3. elítéli az Oroszországi Föderációnak Ukrajna, Georgia és Moldávia irányában folyamatosan megnyilvánuló gazdasági és katonai agresszióját, ezek szuverenitásának, függetlenségének és területi integritásának általa való folyamatos megsértését;
4. megállapítja, hogy az Oroszországi Föderáció katonai intervenciója Ukrajnában (A) az Egyesült Nemzetek Alapokmányában összefoglalt kötelezettségek megszegését jelenti. (B) egyértelmű megsértése az 1975-ös Helsinki Egyezmény mind a tíz alapelvének, (C) a Biztonsági Garanciák 1994-es Budapesti Memorandumának megsértése, melynek résztvevői kötelezettséget vállaltak, hogy Ukrajna függetlenségét, szuverenitását és a létező határait tiszteletben tartják, és tartózkodni fognak attól, hogy Ukrajna területi integritását vagy politikai függetlenségét erő bevetésével fenyegetessék, és (D) fenyegetően lép fel a nemzetközi béke és biztonsággal szemben;
5. felhívja az Oroszországi Föderációt, hogy szüntesse meg Krím törvénytelen megszállását, vessen véget a krími szeparatista erők támogatásának, és vonja vissza katonai erőit abból a tartományból, azokat kivéve, amelyek az Ukrajna területén szigorúan a Fekete tengeri flottának Ukrajna területén való állomásozásáról szóló 1997-es egyezmény alapján tevékenykednek,
6. felhívja az elnököt, hogy az Egyesült Államok európai szövetségeseivel és partnereivel, valamint a világ más országaival együttműködve utasítsa vissza az Oroszországi Föderáció szuverenitásának Krím, annak légtere vagy területi vizei fölötti minden de jure vagy de facto elismerését.
7. felhívja az Oroszországi Föderációt, hogy Ukrajna, Georgia és Moldávia területéről távolítsa el katonai erőit és minden katonai felszerelést, és fejezze be a szeparatista erők általa való politikai, katonai és gazdasági támogatását.
8. felhívja az Oroszországi Föderációt és a szeparatista erőket, melyeket azok támogatnak és ellenőriznek Ukrajnában, hogy hagyják abba a Minszkben 2014. szeptember 5-én meghirdetett tűzszünet megsértését.
9. felhívja az elnököt, hogy működjön együtt az Egyesült Államok európai szövetségeseivel és partnereivel és a világ más országaival vízumtilalmak kirovásában, eltervezett nyereségek befagyasztásában, ágazati szankciók foganatosításában és az Oroszországi Föderációt és vezetőit érintő más intézkedések foganatosításában azzal a céllal, hogy arra készítsük őket, fejezzék be Ukrajna szuverenitásának és területi integritásának megsértését, katonai erőiket és felszerelésüket távolítsák el az ukrán területről, és fejezzék be a szeparatista és katonai jellegű erők támogatását;

10. felhívja az elnököt, hogy lássa el Ukrajna Kormányát halálos és nem halálos védelmi cikkekkkel, szolgáltatásokkal és gyakorlattal, amelyek szükségesek területének és szuverenitásának hatékony védelmezéséhez;
11. felhívja az elnököt, hogy Ukrajna kormányát lássa el megfelelő felderítéssel és ezzel egy időben más lényeges információkkal, hogy segítse Ukrajna kormányát területe és szuverenitása megvédelmezésében;
12. felhívja az Észak Atlanti Szövetség (a NATO) szövetségeseit és az Egyesült Államok európai partnereit és a világ más nemzeteit, hogy függessenek fel minden katonai együttműködést Oroszországgal, beleértve a halált okozó és a halált nem okozó katonai felszerelésnek az orosz kormány számára történő eladását;
13. újra megerősítette az Amerikai Egyesült Államok állásfoglalását az Észak Atlanti Szerződésből eredő kötelezettségek, különösen az 5. cikkelyben megfogalmazottakkal kapcsolatban, amely a Szövetség minden tagját arra hívja fel, hogy a maga részéről gondoskodjon a kollektív védekezésük számára szükséges erőforrásokról;
14. szorgalmazza, hogy az elnök vizsgálta meg az Egyesült Államok fegyveres erejének, valamint más NATO-tagok haderőinek az erőnlétét, készenlétét és felelősségvállalási lehetőségeit annak a megállapítása céljából, hogy valamennyiük részvétele és hadműveletei elégségesek-e az Észak Atlanti Szövetség 5. cikkelyében előírt kollektív önvédelem számára, és meg kell határozni a hiányosságok orvoslásához szükséges intézkedéseket;
15. üdvözli Franciaországnak azt a döntését, hogy meghatározatlan ideig felfüggeszti a Mistral típusú hadihajóknak az Oroszországi Federáció részére történő átadását, és szorgalmazza, hogy az Oroszországi Federáció, az Egyesült Államok, Franciaország, a NATO és más partnerek kezdjenek tárgyalásokat, és fontolják meg minden hasonló hajó alternatív beszerzési lehetőségeit, ami nem foglalja magába az Oroszországi Federációnak való átadásukat;
16. szorgalmazza, hogy az elnök az Oroszországi Föderációt nyilvánosan tartsa felelősnek a közepes méretű nukleáris töltetekre (Intermediate-Range Nuclear Forces – INF) vonatkozó egyezményből eredő visszamenőleges kötelezettségeinek a megszegéséért;
17. szorgalmazza, hogy az elnök ázsiai, európai és más szövetségekkel dolgozva átfogó stratégiát dolgozzon ki, mely biztosítja, hogy az Oroszországi Föderáció semmi előnyt ne szerezzen olyan katonai rendszerek kifejlesztése által, amelyek sértik az INF Szerződést;
18. úgy gondolja, hogy az Orosz Föderáció nukleáris fegyvereinek ukrán területen való elhelyezése provokatív és destabilizáló lépést jelentene;
19. felszólítja Ukrajnát és más országokat, hogy támogassák az energiaforrások változatosabbá tételére irányuló kezdeményezéseket, csökkentve ezáltal az Oroszországi Föderáció számára annak a lehetőségét, hogy energiaexportját politikai vagy gazdasági nyomás eszközeként használja, beleértve az energia határfokának növelését és az irányváltotatással vezetett, Nyugat-Európából áramló természetes gázokat, és felhívja az Egyesült Államokat, hogy fokozzák a természetes gázok exportját és az energia hatékonyságát;
20. felszólítja az Egyesült Államok elnökét és külügyminisztériumát, hogy egy sokoldalú koordinációs stratégiát fejlesszenek ki, és maguk állítsanak elő vagy másként szerezzenek be orosz nyelvű híreket és információkat a jelentős orosz nyelvű lakossággal bíró országokban, ahol maximálisan kihasználják a létező tartalom-szolgáltató platformokat, mint amilyen az Amerika Hangja, a Szabad Európa Rádió/Szabadság Rádió, az Incorporated, melyek a köz- és a magánszféra közötti különbségek tartalmat előállító eszközei, és a helyi állami kormányok természetbeni hozzájárulását keresik.
21. felszólítja az Egyesült Államok külügyminisztériumát, hogy azonosítsák a diplomáciai kulcsállások pozícióit Európában, és értékeljék ki Oroszország és az orosz állam által támogatott média politikai, gazdasági és kulturális befolyását, és megfelelő válaszok által összhangba hozza azokat a fogadó kormányokkal.
22. felszólítja az Orosz Federációt, hogy szüntesse meg a szíriai Aszad rezsim támogatását.
23. felszólítja az elnököt, hogy mind nyilvánosan, mind magánúton követelje, hogy az Oroszországi Federáció minden lehetséges alkalommal fejezze be – az Egyesült Államok és hivatalnokai, valamint az Oroszországi Föderáció és annak hivatalnokai között is – megnyilvánuló destabilizáló magatartását;

24. felszólítja az Oroszországi Federációt, hogy törekedjen kölcsönösen előnyös kapcsolatra az Egyesült Államokkal, amely minden állam függetlensége és szuverenitása iránti tiszteleten alapul, és azon a jogukon, hogy szabadon meghatározzák jövőjüket, beleértve más nemzetekhez és nemzetközi szervezetekhez való viszonyukat, mely mentes kell legyen a zavaró hatásoktól, más országok által gyakorolt megfélemlítéstől és kényszertől; és
25. Az Egyesült Államok és az orosz nép közötti közeli és együttműködő viszony visszaállítására szólít, amely a demokráciára, az emberi jogokra és mindenekelőtt a békére való közös törekvésen alapul.”
- (Egy aláírással hitelesítve.)*

Ez a határozat hasonlít egy hadüzenethez. A Képviselőház jelen levő tagjai közül (összesen 435 tagja van) mindössze tízen nem szavazták meg.

Megjegyzés:

Amikor Pan Kimun, az ENSZ főtitkára, és a Biztonsági Tanács Ukrajna határvonalait vizsgálta az Európai Unió integráció és a válság rendezése miatt, megállapították, hogy az ukrán hírportál szerint úgy tűnik: a Szovjetunió széthullása után Ukrajna nem regisztrálta a szükséges módon határvonalait az ENSZ-ben, illetve nem adta meg saját államuk demarkációs vonalait. Ezen eredmények alapján Ukrajna marad a volt Szovjetunió közigazgatási területén belül. Így, mivel Ukrajnának nincsenek hivatalosan megszabott határvonalai, melyek megfelelnek a nemzetközi jognak, azok megsértéséről sem lehet beszélni. (http://alfahir.hu/meglepetes_az_ensz_ben_ukrajna_hatarai_csak_ideiglenesek)

Ezen utolsó bekezdés megállapítása szerint valószínűleg érdekes következtetéseket lehet levonni az Oroszországot támadó vádakkal kapcsolatban.

Göteborg, 2016. április 14,

(Megjelent a *Kapu* 2016/4. számában.)